

Michał Krudysz¹

Odpowiedzialność za długi spadkowe w systemach prawnych Polski, Czech i Słowacji

Streszczenie:

Niniejszy artykuł podejmuje rozważania w zakresie funkcjonowania w systemach prawnych Polski, Słowacji i Czech instytucji odpowiedzialności za długi spadkowe oraz implementacji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 roku w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego. Warty uwagi jest fakt, że każdy z wymienionych porządków prawnych w chwili obecnej znajduje się w innej sytuacji legislacyjnej. Polska bezpośrednio implementowała rozporządzenie do swojego systemu prawnego, w Czechach implementacja zbiegła się z wprowadzeniem nowego kodeksu cywilnego, natomiast Słowacja jest w trakcie prac nad nowym kodeksem cywilnym, w którym w sposób bezpośredni mają zostać sformułowane postanowienia wynikające z rozporządzenia. Artykuł charakteryzuje również różnice w funkcjonowaniu instytucji odpowiedzialności spadkobiercy za długi spadkowe we wskazanych systemach prawnych, szczególnie odrębności słowackiego prawa oraz wskazuje podobieństwa systemu czeskiego i polskiego.

Słowa kluczowe: prawo spadkowe, długi spadkowe, prawo prywatne, prawo europejskie, słowacki system prawny, czeski system prawny, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 roku

¹ Autor jest koordynatorem Szkoły Prawa Słowackiego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Instytutu Państwa i Prawa Słowackiej Akademii Nauk działającej w ramach Ośrodka Koordynacyjnego Szkół Prawa Obcych WPiA UJ.

1. Wstęp

16 sierpnia 2012 roku weszło w życie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 roku w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia dziedziczenia. Przepisy tego rozporządzenia obowiązują we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej, a więc także w Polsce, Czechach i Słowacji, od 17 sierpnia 2015 roku². Rozporządzenie to ma na celu ułatwienie wszystkim obywatelom państw członkowskich realizowanie praw spadkowych nabytych po osobach, które zmarły 17 sierpnia 2015 roku lub po tej dacie. Regulacja ta jest kompleksowa, lecz pozostawia wolność poszczególnym krajom członkowskim co do niektórych kwestii. Rzeczą naturalną jest, że w związku z tym zarówno w Polsce, na Słowacji, jak i w Czechach zostały lub zostaną znowelizowane przepisy dotyczące prawa spadkowego³. Jednakże ze względu na wspomnianą już wolność, która została pozostawiona w gestii krajowych ustawodawców, regulacje dotyczące prawa spadkowego różnią się od siebie, co można zaobserwować we wszystkich trzech omawianych porządkach prawnych.

Wspomniane unijne rozporządzenie niewątpliwie ma również znaczenie w kontekście odpowiedzialności spadkobierców za długi spadkowe. Artykuł 33 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 roku, mówi, że:

Osoba, która chce ograniczyć swoją odpowiedzialność za długi spadkowe, nie powinna mieć możliwości uczynienia tego w formie zwykłego oświadczenia składanego w tym celu przed sądami lub innymi właściwymi organami państwa członkowskiego jej zwykłego pobytu, jeżeli prawo właściwe dla dziedziczenia nakłada na tę osobę wymóg wszczęcia przed właściwym sądem szczególnego postępowania sądowego, na przykład postępowania w sprawie spisu inwentarza. Oświadczenie złożone w takich okolicznościach przez daną osobę w państwie członkowskim jej zwykłego pobytu w formie przewidzianej prawem tego państwa członkowskiego nie powinno być zatem ważne formalnie do celów niniejszego rozporządzenia. Dokumentów wszczynających postępowanie sądowe nie należy uznawać za oświadczenia do celów niniejszego rozporządzenia.

2. Odpowiedzialność za długi spadkowe w polskim systemie prawnym

Śmierć osoby fizycznej nie powoduje wygaśnięcia stosunków cywilnoprawnych, których była podmiotem. Przeciwnie, od wieków obowiązuje reguła, że śmierć człowieka w zasadzie pozostaje bez wpływu na stosunki o charakterze majątkowym. Gasną oczywiście prawa niemajątkowe (np. dobra osobiste), jednak prawa i obowiązki majątkowe przechodzą na inne podmioty (osoby fizyczne lub prawne) w drodze sukcesji generalnej. Oznacza ona jednak coś więcej niż tylko przejście praw i obowiązków, których podmiotem pozostawał spadkodawca. Jej skutkiem jest znalezienie się przez spadkobierców

² Dz. Urz. UE L 201 z 27 lipca 2012, s. 107.

³ Por. J. Górecki, M. Pazdan, *Nowe Europejskie Prawo Spadkowe*, Warszawa 2015, s. 17.

w sytuacji prawnej, w której pozostawał spadkodawca. Spadkobierca staje się podmiotem praw i obowiązków, których podmiotem był spadkodawca i które nie wygasły na skutek śmierci, a ponadto wciąż działają określone mechanizmy prawne, np. biegnie termin przedawnienia albo termin zawity, i to zarówno wówczas, gdy spadkodawca był wierzycielem, jak i wtedy, gdy był dłużnikiem⁴.

Spadkobierca osoby fizycznej staje się dłużnikiem w miejsce spadkodawcy. Jak trafnie wskazuje się w literaturze, stosunki majątkowe osoby fizycznej nie mogą zależeć od długości jej życia⁵. Za istnieniem odpowiedzialności za długi spadkowe przemawiają zatem względy natury ekonomicznej, ale też nie mniej ważne względy natury społecznej, rodzinnej czy nawet etycznej. Należy przy tym zauważyć, że spadkobierca ponosi odpowiedzialność nie tylko za długi, które obciążały spadkodawcę, ale także za długi powstające ze spadkobranie. Wynika to wyraźnie z art. 922 § 3 k.c., według którego do długów spadkowych należą także koszty pogrzebu spadkodawcy w takim zakresie, w jakim pogrzeb odpowiada zwyczajom przyjętym w danym środowisku, koszty postępowania spadkowego, obowiązek zaspokojenia roszczeń o zachówek oraz obowiązek wykonania zapisów zwykłych i poleceń, jak również inne obowiązki wynikające z przepisów księgi IV k.c. Do tych ostatnich należy między innymi obowiązek umożliwienia małżonkowi i innym osobom bliskim spadkodawcy, które mieszkają z nim do dnia jego śmierci, korzystania w dotychczasowym zakresie z mieszkania i urządzenia domowego przez okres trzech miesięcy od otwarcia spadku, czy wynikający z art. 938 i 966 k.c. obowiązek zapewnienia pozostającym w niedostatku dziadkom spadkodawcy środków utrzymania⁶.

Przyjęcie rozwiązania, iż spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi swojego poprzednika prawnego oraz długi pozostające w związku z nabyciem spadku, nie przesądza treści uregulowań szczegółowych, przede wszystkim zakresu odpowiedzialności. Niezbędne jest bowiem staranne wyważenie interesów wierzycieli spadkodawcy, ale także interesów spadkobierców i ich wierzycieli. Unormowanie zakresu odpowiedzialności spadkobierców w sposób zbyt surowy prowadzi do uprzywilejowania wierzycieli spadkodawcy. Spadkobierca może bowiem zostać obciążony długami, których wartość przekracza wartość nabytego spadku, i zostaje zmuszony do spełniania świadczeń także kosztem swojego majątku. To zaś może w konsekwencji prowadzić niekiedy do znacznego pogorszenia sytuacji osobistej wierzycieli spadkobiercy, których roszczenia konkurują z roszczeniami wierzycieli spadkowych. Ponadto w powszechnym odczuciu obowiązek „dopłacenia” do spadku jawi się jako niesprawiedliwy, zwłaszcza w sytuacjach szczególnych, np. gdy do dziedziczenia dochodzi małżonek pozostający od wielu lat w faktycznej separacji ze spadkodawcą albo też dziecko, które zostało pozostawione przez rodzica, nie utrzymywało z nim żadnych

⁴ W. Borysiak, *Dziedziczenie. Konstrukcja prawna i ochrona*, Warszawa 2013.

⁵ E. Macierzyńska-Franaszczuk, *Odpowiedzialność za długi spadkowe*, Warszawa 2014, s. 41.

⁶ Pojęcie długów spadkowych zob. E. Skowrońska-Bocian, W. Borysiak [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 10, *Prawo spadkowe*, red. B. Kordasiewicz, Warszawa 2013, s. 611 i nast.

kontaktów, a także nie otrzymywało świadczeń alimentacyjnych⁷. Z tego właśnie powodu liczne kontrowersje⁸ budziła fikcja prawna z art. 1015 § 2 zd. pierwsze k.c., gdyż spadkobierca nieskładający żadnego oświadczenia co do spadku uważany był, poza wyjątkami określonymi w art. 1015 § 2 zd. drugie k.c., za przyjmującego spadek wprost, a więc bez ograniczenia odpowiedzialności za długi spadkowe. Surowość tej regulacji łagodziły nieco unormowania zawarte w zdaniu drugim powołanego przepisu oraz w art. 1016 k.c. Przepisy te stanowiły, że spadkobierca niemający pełnej zdolności do czynności prawnych, spadkobierca, co do którego istniała podstawa do całkowitego ubezwłasnowolnienia oraz spadkobierca – osoba prawna są uważani za przyjmującego spadek z dobrodziejstwem inwentarza, a ponadto jeżeli jeden ze spadkobierców przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, pozostali spadkobiercy, którzy nie złożyli oświadczenia co do spadku, uważani są za przyjmujących spadek z dobrodziejstwem inwentarza.

Ustawą z dnia 20 marca 2015 roku dokonano zmiany § 2 art. 1015 k.c. nadając mu brzmienie: „Brak oświadczenia spadkobiercy w terminie określonym w § 1 jest równoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza”. Zmiana ta ma zasadniczy charakter, gdyż wprowadza jako zasadę przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza. W poprzednim stanie prawnym spadkobierca, który chciał ograniczyć swoją odpowiedzialność za długi spadkowe, zmuszony był do aktywnego działania – musiał złożyć oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Bierne zachowanie – niezłożenie w ustawowym terminie żadnego oświadczenia – prowadziło do przyjęcia, w praktyce często nie do końca świadomie, odpowiedzialności za długi spadkowe całym swoim majątkiem (odpowiedzialność nieograniczona)⁹.

Zanim zostaną przedstawione dalsze zmiany dokonane ustawą z dnia 20 marca 2015 roku, warto rozważyć, czy nowe uregulowanie skutków beczynności spadkobiercy poprawia jego sytuację oraz czy i na ile wpływa na pogorszenie się (ewentualnie poprawę) sytuacji wierzycieli spadkowych oraz wierzycieli osobistych spadkobiercy.

Sytuacja spadkobiercy niewątpliwie znacznie się poprawiła. Po pierwsze, spadkobierca uzyskał ochronę przed poniesieniem ciężaru długów przekraczającego wartość uzyskanego przysporzenia; nie musi „dopłacać do spadku”¹⁰. Jest to dość istotne z uwagi na dość powszechnie panującą niewiedzę w zakresie skutków biernego zachowania się spadkobiercy¹¹. Po drugie, spadkobierca nie musi korzystać z ograniczenia odpowiedzialności. Utrzymana została możliwość prostego przyjęcia spadku i przyjęcia nieograniczonej odpowiedzialności za długi spadkowe. Spadkobierca może bowiem, np. z uwagi na chęć utrzymania dobrej pamięci o zmarłym, chcieć wypełnić

⁷ J. Bieluk, *Rozliczenia związane ze spadkiem. Powołanie do spadku, zachowek, odpowiedzialność za długi spadkowe, dział spadku*, Warszawa 2015, s. 89 i nast.

⁸ Zob. np. E. Niezbecka [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. A. Kidyba, t. 4 *Spadki*, Warszawa 2015; K. Osajda [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 3, *Spadki*, red. K. Osajda, Warszawa 2013.

⁹ M. Safjan [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 1, art. 1–449, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2013.

¹⁰ J. Gwiazdomorski, *Prawo spadkowe*, Warszawa 1990.

¹¹ E. Skowrońska, *Odpowiedzialność spadkobierców za długi spadkowe*, Warszawa 1994.

wszelkie zobowiązania spadkodawcy. Po trzecie, gdy do dziedziczenia dochodzi więcej niż jedna osoba, zróżnicowanie sytuacji poszczególnych współspadkobierców co do zakresu ich odpowiedzialności za długi spadkowe stanowi rezultat ich własnych decyzji, a nie, w gruncie rzeczy, dość przypadkowych okoliczności, takich jak występowanie po stronie jednego ze współspadkobierców braku zdolności do czynności prawnych czy złożenia wcześniej przez taką osobę oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Sytuacja wierzycieli spadkowych uległa niewątpliwie pogorszeniu, gdyż w miejsce dłużnika odpowiadającego całym swoim majątkiem (spadkowym i osobistym) pojawił się dłużnik odpowiadający *pro viribus hereditatis*. Jednak, jak się wydaje, w praktyce pogorszenie to może być łagodzone przede wszystkim z uwagi na pojawienie się uregulowań pozwalających wierzycielowi na szybsze zorientowanie się w sytuacji majątku spadkowego i zgłoszenie swoich roszczeń. W istotny sposób pogorszeniu uległa sytuacja wierzycieli spadkowych jedynie wówczas, gdy spadkobierca nie złożył oświadczenia co do spadku, spadek jest obciążony długami o wartości przekraczającej jego aktywa, natomiast majątek samego spadkobiercy jest znaczny.

Poprawiła się sytuacja osobistych wierzycieli spadkobiercy, gdyż ograniczenie odpowiedzialności spadkowej za długi spadkowe *pro viribus hereditatis* nie obciąża majątku osobistego spadkobiercy i tym samym nie prowadzi do obciążenia tego majątku długami spadkowymi.

3. Odpowiedzialność za długi spadkowe w słowackim systemie prawnym

Odpowiedzialność za długi w prawie słowackim, zgodnie z § 470 OB¹², obejmuje spadkobierców, ale jedynie do wartości spadku. Spadkobierca jest również zobowiązany pokryć wszelkie koszty związane z pogrzebem spadkodawcy. W przypadku, gdy występuje więcej niż jeden spadkobierca, odpowiedzialność jest podobna, jak w przypadku jednego spadkobiercy, tj. każdy ze dziedziczących odpowiada do wartości części spadku, którą nabył.

Słowacki kodeks cywilny w § 471 OB zakłada również porozumienie pomiędzy spadkobiercami a wierzycielami. Dzieje się tak wtedy, gdy wartość zadłużenia jest nadmierna. Umowa pomiędzy stronami zakłada, że spadkobiercy przekazują wartość spadku lub jej część na pokrycie długów spadkodawcy. Sąd, jako podmiot zatwierdzający umowę, akceptuje ją o ile nie jest niezgodna z prawem lub panującymi powszechnie dobrymi obyczajami. § 471 OB wskazuje również, że w przypadku, gdy nie dojdzie do porozumienia pomiędzy spadkobiercami a wierzycielami, spadek podlega likwidacji przez sąd zgodnie z przepisami słowackiego kodeksu postępowania cywilnego, przy czym nie są brani pod uwagę wierzyciele, którzy nie oznajmili, że posiadają wierzytelności wobec spadkodawcy.

Zgodnie z § 472 OB, gdy nie znaleźli się żadni spadkobiercy, spadek przypada państwu. Odpowiada ono jednakowo jak spadkobierca, tj. odpowiada za długi spadkodawcy

¹² Občiansky zákonník [pol. kodeks cywilny] z 26 lutego 1964 r. (40/1964 Zb.).

oraz zobowiązane jest do zorganizowania jego pogrzebu. Jednakże, gdy pieniądze odziedziczone przez państwo nie wystarczają na spłatę długu, wierzycielowi proponuje się przyjęcie innych składników majątku, które mają równowartość wierzytelności. Jeżeli wierzyciel odmówi ich przyjęcia, spadek jest likwidowany.

Należy również wspomnieć, że w Republice Słowackiej przygotowywana jest reforma prawa cywilnego, a co za tym idzie, także prawa spadkowego. Nowy porządek prawny ma usprawnić procedurę związaną z dziedziczeniem. Planowane jest między innymi, aby większość czynności związanych z prawem spadkowym przeprowadzana była przez notariuszy, którzy mają być jednocześnie komisarzami sądowymi, upoważnionym do przeprowadzania wymaganych przez prawo czynności. Dotychczas były one przeprowadzane w sądach. Jednakże pozostaną pewne sfery prawa spadkowego, zarezerwowane do rozstrzygnięcia jedynie przez sądy. Będą to m.in. spory między spadkobiercami czy też sprawy dotyczące odpowiedzialności spadkobierców za długi.

4. Odpowiedzialność za długi spadkowe w czeskim systemie prawnym

Między innymi w związku z wprowadzeniem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego dotyczącego ujednolicenia prawa spadkowego w państwach członkowskich UE, czeski ustawodawca znowelizował dotychczas obowiązujące prawo cywilne poprzez wprowadzenie nowego kodeksu cywilnego (89/2012 Sb.)¹³. Obowiązuje on od 1 kwietnia 2014 roku. Największe zmiany dokonały się na gruncie prawa spadkowego. Ów kodeks wpisuje się w środkowoeuropejską tradycję prawną i poszerza swobodę spadkodawcy w dysponowaniu swoim majątkiem. Jednocześnie interesy najbliższych spadkodawcy podlegają większej ochronie.

W świetle nowych przepisów spadkowych spadkobierca, zgodnie z § 1485 OZ¹⁴, może odrzucić spadek lub na mocy § 1484 OZ zrzec się dziedziczenia na podstawie umowy ze spadkodawcą. Ponadto w czasie trwania postępowania spadkowego osoba, która dziedziczy po zmarłym, może zdać spadek na rzecz innego spadkobiercy¹⁵.

W dotychczasowym stanie prawnym to testament był podstawowym dokumentem, na podstawie którego można było przeprowadzić postępowanie spadkowe. Natomiast w obecnym stanie prawnym to umowa spadkowa stała się wiodącym tytułem spadkowym, na podstawie którego będą przeprowadzane wspomniane postępowania¹⁶. Umowa ta musi mieć formę aktu notarialnego. Dotychczas honorowane były trzy rodzaje testamentów: holograficzny, alograficzny oraz testament w formie notarialnej, natomiast teraz honorowany jest również testament uprzywilejowany (ulgowy)¹⁷, do których zaliczana jest ustna forma jego sporządzenia, przed trzema świadkami, w obliczu zagrożenia życia.

¹³ <http://vrcha.webnode.cz/news/k-oznacovani-stareho-a-noveho-obcanskeho-zakoniku/>.

¹⁴ Občanský zákoník [pol. kodeks cywilny] z dnia 3 lutego 2012 r. (89/2012 Sb.).

¹⁵ Zob. § 1490 ustawy z dnia 3 lutego 2012 r. Občanský zákoník (89/2012 Sb.).

¹⁶ Zob. § 1582 ustawy z dnia 3 lutego 2012 r. Občanský zákoník (89/2012 Sb.).

¹⁷ Zob. § 1542 ustawy z dnia 3 lutego 2012 r. Občanský zákoník (89/2012 Sb.).

W świetle obowiązującego kodeksu cywilnego, w kręgu uprawnionych do ustawowego dziedziczenia znaleźli się także pradiadkowie, bratankowie oraz siostrzeńcy. Jest to równocześnie ograniczenie państwa przy dziedziczeniu ustawowym.

Oczywistym jest, że również na gruncie prawa czeskiego istnieje odpowiedzialność za długi spadkowe. Długi spadkodawcy, zgodnie z § 1701 OZ, przechodzą na spadkobiercę, chyba że ustawa stanowi inaczej. Ustawodawca nakłada również na spadkobiercę obowiązek pokrycia kosztów pogrzebu zmarłego, za wyjątkiem sytuacji, w której zostały one pokryte z majątku spadkodawcy¹⁸. Nowy kodeks, z uwagi na postulaty dotyczące ochrony spadkobierców, powrócił do nabycia spadku z dobrodziejstwem inwentarza (*beneficium inventari*)¹⁹. Spadkobierca w postępowaniu spadkowym ma prawo zdecydować, czy chce wystąpić o sporządzenie spisu inwentarza, do którego przeprowadzenia każdorazowo właściwym podmiotem jest sąd. Jednakże, jeśli spadkobierca nie wystąpi o sporządzenie takowego spisu, może zostać pociągnięty do odpowiedzialności za całość długów spadkodawcy.

Możliwa jest również sytuacja, w której występuje kilku spadkobierców. Jeśli nie skorzystają oni z prawa do sporządzenia spisu inwentarza, odpowiadają oni solidarnie. Natomiast jeśli jeden z nich nie wystąpi o sporządzenie spisu inwentarza, ponosi on pełną odpowiedzialność za wszystkie długi spadkodawcy. Następuje to również wtedy, gdy drugi spadkobierca wystąpi o sporządzenie spisu inwentarza, a sąd sporządzi wykaz składników majątku spadkodawcy. Jeśli zachodzi uzasadniona przyczyna, sąd może sam postanowić o sporządzeniu spisu inwentarza. Dzieje się tak przede wszystkim wtedy, gdy spadkobiercami są małoletni lub miejsce pobytu spadkobierców jest nieznane. Sądy praktykują również zastępowanie spisu inwentarza wykazem majątku spadkowego, który jest sporządzany przez zarządcę masy spadkowej lub poprzez wspólne oświadczenie spadkobierców dotyczących majątku spadkowego.

Spadkobierca, który wystąpił o sporządzenie spisu inwentarza, odpowiada za długi spadkodawcy jedynie do wysokości otrzymanego spadku. Jeżeli jest więcej niż jeden spadkobierca, odpowiadają oni za długi solidarnie, ale każdy z nich jedynie do wysokości dziedziczonego spadku.

5. Zakończenie

Niewątpliwie, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia dziedziczenia ma duże znaczenie w kontekście kształtowania się prawa spadkowego w państwach członkowskich Unii Europejskiej, a co za tym idzie także w systemach prawnych Polski, Czech i Słowacji. Jednakże w kontekście odpowiedzialności za długi ma ono charakter jedynie ogólnych wytycznych,

¹⁸ Zob. § 1701 ustawy z dnia 3 lutego 2012 r. Občanský zákoník (89/2012 Sb.).

¹⁹ <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/dedicke-pravo/konkretni-zmeny/odpovednost-dedicuza-dluhy-zustavitele>.

co pozostawiło ustawodawcom dużą swobodę w stanowieniu szczegółowych przepisów poszczególnych państw członkowskich.

Prawo spadkowe w Polsce oraz w Czechach, na tle prawa słowackiego wyróżnia przede wszystkim dostosowanie przepisów kodeksów cywilnych dotyczących prawa spadkowego do treści wspomnianego rozporządzenia. Jednakże nie oznacza to, że na terytorium Słowacji przepisy te nie obowiązują. Członkostwo Słowacji w Unii Europejskiej oznacza, że przepisy te muszą być stosowane. W innym wypadku Republika Słowacka naruszałaby prawo Unii Europejskiej narażając się na odpowiednie sankcje. Jednakże dopiero w nowym kodeksie cywilnym zostaną one bezpośrednio implementowane.

Wszystkie trzy wyżej omawiane systemy prawne wykazują podobieństwa w kwestii odpowiedzialności za długi do wartości nabytego spadku, natomiast w prawie polskim oraz czeskim dodatkowo występuje instytucja dziedziczenia z dobrodziejstwem inwentarza, która nie jest znana prawu słowackiemu. Systemy te wykazują również daleko idące podobieństwa odnośnie obowiązku organizacji pogrzebu spadkodawcy przez spadkobierców.

Biorąc pod uwagę fakt, iż komisja rekodyfikacyjna prawa cywilnego Republiki Słowackiej jest w trakcie prac nad nową ustawą i czerpie wzorce od swoich zachodnich sąsiadów – Czechów, możemy przypuszczać, że regulacje, jakie znajdą się w nowym kodeksie cywilnym, będą zbliżone do tych, jakie znalazły się w czeskim kodeksie cywilnym.

* * *

Liability for Succession Debts in the Legal Systems of Poland, Slovakia and Czech Republic

The purpose of this paper is to discuss the functioning of liability for succession debts in the legal systems of Poland, Slovakia and Czech Republic and the implementation of the Regulation (EU) No 650/2012 of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and acceptance and enforcement of authentic instruments in matters of succession and on the creation of a European Certificate of Succession. It is worth noting that each of the listed legal systems is currently in a different legislative situation. Poland has directly implemented the regulation into the legal system, implementation in the Czech Republic coincided with the adoption of a new civil code, while Slovakia is in the process of working on a new civil code, in which the provisions resulting from the regulation will be formulated directly. The article also characterizes the differences in the functioning of liability for succession debts institution in the indicated legal systems, especially the separateness of the Slovak law, and points out the similarities between Czech and Polish systems.

Key words: succession law, inheritance debts, private law, European law, Slovak Legal System, Czech Legal System, Regulation (UE) no 650/2012 of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012